

Upravništvo, Ljubljana, Puccinjeva ulica 5.
Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24
Ispravniki oddelkov: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5 — Telefon št. 31-23, 31-26
Podružnica Novo mesto: Ljubljanska cesta 42
Računi: za ljubljansko pokrajino pri pokrajinskem zavodu št. 17.749, za ostale kraje Italije Servizio Conti. Cor. Post. No 11-3118
IZKljučNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kr.
Italije in inozemstva ima
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO

JUTRO

Izbaja vsak dan z mnenj ponedeljka
Narodna zveza mesečno 18.—
in inozemstvo vključno s »Ponedeljskim jutrom« 36.50.
Uredništvo: Ljubljana, Puccinjeva ulica 5. — Telefon št. 31-22, 31-23, 31-24.
Rokopisi se ne vračajo.
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ad estero:
Unione Pubblicità Italiana S. A. MILANO.

BARBARSKI NAPAD NA RIM

Najbolj hudo je prizadet Tiburtinski okraj — Ameriški letalci so obstreljevali ženske in otroke s strojnimi — Bazilika sv. Lovrenca in pokopališče Verano opustošena z bombami

Rim, 20. jul. s. Anglosasji so večeraj zjutraj bombardirali Rim. V štirih valovih so se letalski gangsterji, ki so se že odlikovali v uničevanju cerkev, spomenikov, bolnišnic, zagnali na glavno mesto Italije z začetom krvave in divje tople, ki hlepi samo po ruševinah in uničenju. Letalci, ki so izvedli napad na Rim, so zadelj ljudske okrajne, kjer prebivajo delavci in nameščenci prišnega naroda, ki je najbolj pristen izraz neukrotljivih kakovosti naše neukrotljive rase in ki je tudi pod strašovitim dežjem bomb dokazal svojo marnost in svoj pogum.

V dokaz, kako so ameriški piloti prizanesli kulturnim in verskim središčem — iz angleškega uradnega vira se je zadrževalo, da so vsi piloti dobili navodila, naj preprečijo povzročitev škode v kulturnih in verskih središčih — je dejstvo opustošenja monumentalnega pokopališča Verana, kjer je bilo mnogo umetnin uničenih in mnogo grobov razdejanih. Setoskurno delo so opravili ameriški bombniki z uničenjem stare in čašene bazilike Sv. Lavrencija ob vhodu na pokopališče, katero je zgradil cesar Konstantin leta 330 in ki je sveta omanikemu svetu zaradi svojih tisočletnih spominov in svoje ogromne umetniške vrednosti. Od slavne bazilike je ostal samo del stranskega zidovja. Samo dva stebra sta ostala od velikih monumentalnih vrat. Vsa umetniška okna so bila razbita. Razdrobljen pa je tudi mozaik na prečelu, ki je neprecenljive vrednosti. V baziliki je bilo nekaj grobov svetih mučencev in papežev, med njimi grob papeža Pija IX.

Treba je spomniti, da je bila bazilika sv. Lavrencija v neposredni odvisnosti od Sv. stolice ter je uživala pravice eksteritorialnosti. Navzlic formalni obljubi Rooseveltovega papeža, da se bo prizaneslo kulturnim in verskim zgradbam, so se angloameriški piloti zagnali z izredno divjostjo proti slavni tisočletni baziliki. Omeniti je nadalje, da

so številne barbarske tople, ki so vstopile v večno mesto v prejšnjih stoletjih, vedno spoštovale veliki verski in umetniški spomeniki.

»Osvoboditelji« tudi niso prizanesli vseučiliškemu mestu, kjer so bila zadeta, poslojzovana in opustošena med drugim poslojzovane klinike, ortopedične klinike in zavoda za javno zdravstvo. Poškodbe so nastale od bomb, ki so kasneje eksplozivale. Naravnost divjaško je sovražnikovo opustošenje v ljudskih okrajih San Lorenza, Tiburtina in Pretestina, kjer je bilo uničenih mnogo hiš, še več pa poškodovanih. V nekaterih ulicah teh okrajev so bombe izkopalje tudi velike luknje, izkoreninile drevesa in poškolovale javne vrtove. Na trgu Pretestina je nekaj letal, ki so se nizko spustila, obstreljevala s strojnimi civilno prebivalstvo, obstoječe po večini iz žen in otrok, ki so tekli proti zakloniščem in ki so padli kot žrtev morilec. Na tem področju je bilo največ žrtve. Bombardiranje je bilo tudi dobrih zavod, v katerem je 500 sirot. Mnogo družin iz nižjih slojev se blodi po ruševinah, preklinjajoč letalske gangsterje in skušajoč rešiti žene in ranjene otroke. Globoko in silovito čustvo sovražnosti je zajelo vse prebivalce Rima zaradi tega zločina. Glejajo svoje porušene hiše in vzključajo: »To so Rooseveltovi in Churchillovi vojaški objekti.« Prebivalstvo Rima je bilo vredno svoje zgodovine, svojih izročil in svojega imena. Rimljani si niso delali nikoli utvar glede zatiranje imunitet. Nikoli niso mislili, da si Anglosasji ne bi dali duška svojemu barbarstvu kot poklon pretekli slavi mesta, ki je bilo učiteljski omanikemu svetu, in kot poklon katoličanstvu, čegar zagriženi sovražniki so. Rimljani so prenesli s trdno dušo in vedrim pogumom to preizkušnjo, s katero so prišli v prvo črto vojne, ki jo Italija bide z žilavostjo ponosnega in moškega naroda.

Papež Pij XII. na kraju razdejanja

Z bolešjo si je papež ogledal razvaline staroslavne bazilike sv. Lavrencija

Rim, 20. jul. s. Papež se je večeraj ob spremljevanju samo namestnika državnega tajništva monsr. Montinija brez vsakršnega drugega spremljevalca osebno papeževskega dvora, ki ga navadno vedno spremlja, podal ob 18. uri v avtomobilu do bazilike sv. Lavrencija ob pokopališču Verana. Med bombardiranjem je ostal miren in zaupen v svojem stanovanju, ko je pa prenehal alarm, je takoj zahteval obvestila o škodi zaradi napada in ko je zvedel, da so bombe zadele mnogo hiš in ustanov, je bil zaradi tega precej ožaloščen. Ta njegova bol je bila še večja, ko je doznal, da je več bomb zadelo in porušilo »extra mures« se nahajajočo baziliko sv. Lavrencija. Takoj je sklenil, prepričati se o škodi in videti, kaj je ostalo od stare zgradbe, v kateri ležijo ostanke njegovega prednika Pija IX. Ob 18. uri je zapustil vatikansko mesto. Niče ni bil poučen o tem njegovem sklepu. Ko je prišel do bližine Verana, je že dobil prvi vtis katastrofalnih posledic napada. Mnogo žensk iz ljudstva je napadla obširen trg, na katerem so ležale stoletne ciprese, ki jih je zrušila uničevalna blaznost. Te ciprese so bile zlen okvir do bivališča, kjer prebivajo dragi svojci ljudstva. Na trgu so bile luknje in razbitina. Papež je gledal z bolešjo žalosten prizor. Ko ga je množica spoznala, mu je priredila manifestacijo ljubezni, ki je ganila dušo poglavarja krščanske cerkve. Sv. Oče je bil izredno blede. Razoglav je Pij XII. s težavo stopil iz avtomobila ter je za trenutek gledal ruševine slavne bazilike. Ničesar ni ostalo od nje, kar je tvorilo enega izmed najlepših svetstih in tudi najstarejših v Rimu. Portala ni več. Od marmornatih stebrov sta ostala po koncu samo dva, toda eden je bolj nagnjen kakor zvonik v Pisi. Slikarji so tako opustošene, kakor bi jih razpraskala roka z železno rokavico. Nad nekdanjim arhivnim hodnikom se vidijo ostanke starega lesenega oboka, katerega deli so se pogrezali v kup ruševin iz razbite opeke.

Papež blagoslovila narod

Papež je vse to videl in njegovo srce se je solzilo, njegova stisnjena usta pa so molila. Ta njegova molitev ni bila samo za današnje žrte, temveč tudi za uboge umrle, ki so doslej spali svoj miren sen pod znamenjem kriza in ki so jih profanirali ameriški gangsterji, kateri se hočejo pred-

staviti v obleki osvoboditeljev. Po tej nemi molitvi je Pij XII. med tem, ko je množica delila, z njim njegovo veliko bol, razumevala njen pomen, potem ko je razklenil roke in blagoslovil narod svojega ljubljene Rima, kajti ni samo Rimljan iz Rima, temveč tudi božji namestnik v tej njemu najljubši zemlji, poklekn' ob zbran, mistični tisihi vseh, Papež je pred ruševinami mnogih barbarov, pred svečano veličastnostjo smrti pokopališča blagoslovil narod. Nekaj trenutkov nato, ko so se verniki še bolj približali papežu, je dal poljubiti najboljšim roko, nakar je vstopil v avtomobil ob obnovljenih manifestacijah vdanoosti in poklonitve ter zapustil kraj nesreče.

Razdejanje v baziliki

Od bazilike sv. Lavrencija je le malo ostalo. Lesena streha se je zrušila. Slike Franceschinijeve so po večini uničene. Predstavljale so pokop sv. Stefana in sv. Lavrencija. Tudi papeški oltar je utrpel hudo škodo. Marmornati baldahin je ožrušen na vogalih. Oltar nudi žalostno sliko. Svečniki so prevrnjeni. Dva marmornata kipa ob ciboriju sta zrušena. Sam oltar je razbit. Ob strani na tleh leži prt, ki je pokrival menso Baldahin, ki je bil delo starih podobarjev. Je bil posvečen leta 1148 kakor prvič napis nad baldahinom. Orgle so razbite in cevi iz katerih se je divjal mogočen glas, med svečniki obredi, so zvite in prevrnjene. Tudi stara prižnica je poškodovana in vse njeno okrasje. Zmagoslavni lok s starim mozaikom, ki ga je restaviral Pelagio II. in ki predstavlja Krista, sv. Petra, sv. Pavla, sv. Lavrencija in druge svetnike, še stoji, toda eden izmed mozaikov ima močno razpoko. Grob Pija IX. je nepoškodovan. Majhno škodo je utrpelo tudi Najsvetejše, ki je bilo zadeto, toda ne porušeno. Ciborij je nepoškodovan in očetje kapucini, ki upravljajo baziliko, so po napadu iz njega vzeli Najsvetejše.

Ogorčenje po vsem svetu

Barbarski napad na večno mesto je izzval zgražanje vsega kulturnega sveta

Rim, 20. jul. s. Prav na dan, ko so Američani divjaško bombardirali Rim, je kakor po ironiji usode argentinski list »Pueblo« zadrževal, da je namera za napad na bombardiranje Rima popolnoma nedoumljiva za tiste, ki vidijo v Rimu glavno mesto katoličanstva in kulture. Rim je glavno mesto krščanstva. Njegovi spomeniki pripadajo vsemu svetu in njegovi omiki in je treba Rimu zaradi tega prizanesiti.

Berlin, 20. jul. s. Zastopnik vlade minister Smidt je tolmčil na konferenci tiska veliko ogorčenje, katerega so povzročile prve vesti o bombardiranju Rima in nem.

skih političnih krogih. Izrekel je svojo obsodbo nad sramotnim zlodelom, izvršenim po narodu angleškega jezika proti večnemu Rimu, materi človeške omike. »Minister je podčrtal dejstvo, da bi se moral ves svet dvigniti proti takemu barbarskemu sistemu, za katerega ni nobenega opravičila in katerega je mogoče pojasniti samo z pokvarjenostjo ljudi, ki so dali ukaz in morilec, ki so povelje izvršili.

Berlin, 20. jul. s. Politično dipomatski sodrukniki nemške pouradne agencije piše, da so ameriški letalci kljub svečani obli-

bi papežu metali ob svojem napadu na večno mesto na slepo bombe na slavne spomenike krščanstva in umetnosti, kateri so bili zadeti in uničeni skupno s stanovanjskimi hišami in drugim kulturnimi ustanovami. Kakor v primeru Churchillove in Rooseveltove poslanice italijanskemu narodu, tako je tudi v terorističnem napadu na Rim jasno spoznat izredno politično akcijo z namenom, da se stre morala civilnega prebivalstva. Drug smoter ni bil in ne bo dosežen. Nasprotno, ta zadnji zločin bo samo ojačil italijanski narod v njegovi odločitvi za odpor do skrajnosti.

Monakovo, 20. jul. s. »Münchener Nachrichten« se bavijo z ustrahovalnim napadom na Rim. List pripominja, da je sovražnik dolgo okleval, naposled pa se je odločil k strahovitemu zločinu in obmetaval z bombami večno mesto, središče in srce vsega krščanstva. Samo 9 dni je preteklo, pravi list, odkar je predsednik Roosevelt ob napadu na Sicilijo naslovil papeža poslanico, ki je bila po radiu prej objavljena, preden je dospela v Vatikan. V tej poslanici je predsednik Roosevelt svečano zadrževal, da hoče na vsak način spoštovati nevtralnost Vatikanskega mesta, cerkve, ležeče zunaj vatikanskih zidov, ter druga poslopja, ki kakor koli služijo bogoslužju. Danes je zgodovinska bazilika sv. Lavrencija, ki jo je l. 330 ustanovil cesar Konstantin ter je lastnina Vatikana, le še kup kadečih se razvalin. Toliko so torej vredne obljube in obveznosti, ki jih sprejemajo Anglosasji vprico vsega sveta. Se več: v letakih, ki so jih sovražni letalci metali prejšnji večer ali na dan podlega napada, ki je bil izvršen v več zaporednih valovih, so javljali Rimljanom, da bo napad omejen izključno na vojaške cilje, kljub temu pa so bila zadeta ljudska bivališča v Rimu. Ne glede na žalost in bolečino, ki jo Rim prinaša kakor vsa posestrina mesta, ima obstreljevanje večnega mesta, kjer se lahko obudujejo dokazi 3000letne omike, neprimeren globlji pomen. Ta Rim ne pripada samo Italijanom, marveč vsemu svetu in kdor je bombardiral to mesto iz čisto ustrahovalnih razlogov — Rim je mesto brez vsake industrije —, je zagrešil čim neskončnejšo barbarstvo, ki ne bo sovražniku nikoli odpustil.

Budimpešta, 20. jul. s. Bombardiranje Rima je povzročilo največje ogorčenje v Budimpešti. Barbarske metode, ki jih uporablja angloameriško letalstvo napram ostalim mestom, so kazale, da bo tudi Rim bombardiran. Kar je najbolj odvratno, poroča poluradni »Budapesti Ertseio«, je dejstvo, da hočejo Angleži svetu dopovedati, da spoštujejo rimske spomenike, ula pa je porušena bazilika Sv. Lavrencija. Dejstvo, da naj bi angloameriški letalci dobili povelje, naj ne poškodujejo kulturnih spomenikov in cerkva, se ne more tolačiti, kot kavalersko dejanje, ker obstoja anglosaska taktika v tem, da mečejo bombe iz višine nekaj tisoč metrov. Malo dni je preteklo, naglašala poluradna agencija, odkar je predsednik Roosevelt dal papežu zagotovilo, da bo prizaneseno cerkvam in umetniškim spomenikom. Če je ta teroristični napad posledica besa, katerega je med Angleži povzročilo neupogljivo zadržanje italijanskega naroda sprčo Rooseveltove in Churchillove poslanice, je dokazano, da obljuba papežu niso bile držane. V Budimpešti se vprašujejo, zaključuje »Budapesti Ertseio«, ali ni obvladujoči položaj boljševoikov v zavezniskem svetu vsilil ta preobrat v vojskovanju Anglosasov. Ali je dejansko volja Anglije in Amerike, da uniči vse spomenike zapadne kulture, kateri Angleži kakor Američani toliko dolgujejo?

Zagreb, 20. jul. s. Tudi Večno mesto je bilo cilj uničevalnega angloameriškega besa, tak je naslov, ki ga z velikimi črkami objavlja »Hrvatski Narod« nad večerajšnjim vojnim poročilom italijanskih Oboroženih sil.

Izmenjava straže v zavodu za fašistično kulturo

Rim, 19. jul. l. Ob navzočnosti podtajnika Stranke prof. Cucca se je večeraj izmenjala straža v predsedništvu Narodnega zavoda za fašistično kulturo. Po plemenitih besedah od hajajočega profesorja Camilla Pellizzija in novega predsednika prof. Giuseppeja Maggiora je podtajnik Stranke opozoril na označje visoke duhovnosti in trdne zavesti. Po izmenjavi straže je očrtal naloge in delo, ki naj ga ustanova opravi. Davi je tajnik Stranke ob navzočnosti podtajnika sprejel profesorja Maggiora in profesorja Pellizzija.

Novi upravni svet beneške Biennale

Rim, 19. jul. s. Z Ducejevim dekretom je bil obnovljen upravni svet avtonomne ustanove »Beneška Biennale«, mednarodne razstave umetnosti. V upravni svet so poklicani senator grof Giuseppe Volpi di Misurata, državni minister, kot predsednik; inž. Giovanni Battista all'Armi, župan v Benetkah, kot podpredsednik; kot člani: dr. Felice Fulchignoli, zastopnik PNF, nac, svetnik Antonio Marini, zastopnik ministra za narodno vzgojo; dr. Virginio Bertuccioli, zastopnik ministra za korporacije; dr. Amedeo Tosti, generalni inšpektor, zastopnik ministra za ljudsko kulturo; odvetnik Vilfredo Casellati, predsednik Beneške pokrajine, in dr. Cornelio di Marzio, predsednik fašistične narodne konfederacije profesorijstov in umetnikov.

Smrt pisateljka Carla Zangarija

Bologna, 19. jul. s. Davi je umrl v neki klinici plešatelj in pesnik Carlo Zangari.

Tenace resistenza in Sicilia

I sommergibili italiani hanno affondato un piroscafo nemico da 8000 tonnellate e silurato una nave di grande stazza — Riusciti attacchi aerei dell'Asse contro il naviglio avversario

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

L'aumentata pressione nemica, lungo lo schieramento delle truppe dell'Asse in Sicilia continua ad essere tenacemente contrastata.

Ad oriente della Sicilia sommergibili italiani affondavano un piroscafo da 8000 tonn.; e ne siluravano un'altro di grosso tonnellaggio; un unità mercantile di media stazza ed una da guerra di tipo imprecisato venivano colpiti da nostri aerei siluranti.

Nella rada di Augusta e nel porto di La Valletta bombardieri italiani e germanici danneggiavano naviglio nemico alla fonda. I danni arrecati dalle formazioni americane, che con alcune centinaia di quadrimotori hanno ieri durante tre ore attaccato Roma sono ingenti; risultano, tra gli altri gravemente colpiti e in parte distrutti edifici sacri al culto e alla scienza.

za e quartieri di abitazioni operai; in particolare la basilica di San Lorenzo il cimitero del Verano, la città universitaria, il complesso ospedaliero del Policlinico; i casseggiati popolari delle zone Prenestina e Latina. Il numero delle vittime civili finora accertate ascende a 166 morti e 1659 feriti.

Durante e dopo l'incursione la popolazione ha dato esempio di disciplina e di calma.

Sette velivoli sono stati abbattuti dalle artiglierie contraeree e uno dalla caccia. Questa notte Napoli e minori località della Campania e del Lazio sono state obiettivo di incursioni avversarie: sono segnalati danni non gravi e limitate perdite tra la popolazione.

Il sommergibile che ha colato a picco un piroscafo da 8000 tonn. nelle acque orientali della Sicilia è comandato dal tenente di vascello Claudio Celli da Venezia.

Trdovraten odpor na Siciliji

Italijanske podmornice so potopile sovražni 8000-tonski parnik in torpediralce nadaljnjo ladjo velike tonaže — Uspešni napadi osnih letal na sovražnikovo ladjevje

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 20. julija naslednje št. 1.151 vojno poročilo:

Ojačenemu pritisku sovražnika se čete Osi na Siciliji vzdolj svojih postojank žilavo upirajo.

Na vzhodu Sicilije so italijanske podmornice potopile 8.000tonski parnik in torpediralce neko drugo ladjo velike tonaže. Neka trgovska enota srednje velikosti in ena lovška ladja nedolocene tipa sta bili zadeti od naših letalskih torpedov.

V luki v Augusti in v pristanišču v La Valletti so italijanski in nemški bombniki poškodovali tam zasidrano sovražno ladjevje.

Škoda, ki jo so prizadeli ameriški letalci, ki so večeraj z nekoliko stotinami štirimotornikov 3 ure napadali Rim, je znatna. Med drugim so hudo zadeta in deloma porušena poslopja, posvečena bogoslužju in znanosti, ter bivališča v delavskih okrajih mesta, zlasti bazilika sv. Lavrencija, pokopališče Verano, vseučiliško mesto, bolniška skupna poliklinika ter ljudska bivališča v prenestinskem in latinskem okolstvu. Število civilnih žrtve doslej ugotovljenih znaša 166 mrtvih in 1.659 ranjenih.

Med letalskim napadom in po njem je ljudstvo pokazalo zgledno disciplino in mir. Protiletalsko topništvo je zabilo 7 letal, lovel po eno.

Ponoči so bili Neapelj in manjši kraji v Kampaniji in v Laciju cilj sovražnih poletov. Javljene so lažje škode in omejeno število žrtve med prebivalstvom.

Podmornica, ki je potopila 8.000tonski parnik v vseh na vzhodu Sicilije, je pod poveljstvom poročnika bojnega broda Claudijski iz Benetk.

Kralj in Kraljica pri prizadetih

Rim, 19. jul. s. Nj. Vel. Kralj in Cesar se je po današnjem letalskem napadu na Rim takoj podal v vse prizadete okraje.

Poslanica Tajnika Stranke italijanskemu narodu

Govor, ki ga je Tajnik Stranke Carlo Scorza naslovil po radiu Italijanom, je bil deležen obširnih razprav v vseh nevtrajnih in sovražnih deželah. Vsakdo je postal pozoren na važnost besedi, izrečenih narodu v crožu s ponosno odkritostjo. Carlo Scorza je imel realistične in istočasno humanosti in plemenitosti poln govor. On je pač znal najti prav besede za Italijane ob tej uri boja, česar angleški in ameriški propagandisti niso znali, in zato so njegove besede prodirle do srca tega naroda, ponosnega na svoje dostojanstvo in na svojo pravico, ki ga je neuvidevost Churchillova in Rooseveltova grenko užalila.

Tajnik fašistične stranke ni govoril da bi ga razumej; tisti, ki ne čutijo italijansko. On se je hotel obrniti izključno na Italijane mest in podeželja in prebivalstvo, ki je že trpelo pod zločinsko sovražnikovo žalitvijo, in na prebivalstvo, ki se čuti duhovno pripravljeno na trpljenje in borbo. Če bo treba, da pokaže sovražniku, da je Italija enotna od Alp do morja in da bo last in trpljenje le še bolj utrjujejo nerazrušljive vezi, ki spajajo njeno ljudstvo.

Carlo Scorza je pojasnil pamen svojega govora, ko je dejal:

Medtem ko vojna divja v naših krajih in uničuje sovražnik cerkve, hiše in pokopališča ter je vse zaupano učinkovitosti orožja in hrabrosti vojakov, se bo čudno zdelo, da govorim, toda moj govor bo suh in veren, kakor se spodobi, kadar v zgodovinskem času bijejo svečane ure. Ne bomo polemizirali. Za dovajanje hrane našemu moralnemu odporu in za proglaševanje nespremenljivosti naše vere v zmago nimamo potrebe vzpodbujati sovražne narode, da bi se uprli svojim vladam. Neprijatelj se sovrži in se ostro pobija, toda se ne prezira in smilja.

Genovski vojvoda in vojvodinja med ranjenci v Turinu

Turin, 19. jul. s. Genovski vojvoda in vojvodinja sta prispevala v Turin in obiskala ob spremstvu župana bolnike, ki so bili ranjeni med zločinskim anglosaskim napadom. Vzvišena obiskovalca so sprejeli zdravniki. Mudila sta se dolgo v bolniških sobah ter se ljubeznivo razgovarjala z bolniki in njihovimi starši. Vojvoda in vojvodinja sta darovala znatno vsoto za prizadete, preden sta zapustila Turin.

Junaštvo divizije „Livorno“

Rim, 19. jul. s. Slavna divizija »Livorno«, omenjena v današnjem vojnem poročilu, se stoji iz 33. in 34. polka, ki ima svoje izvore v l. 1859, ko so oddelki toskanske začasne vlade sodelovali v drugi vojni narodnega Risorgimenta. 33. polk se je z eno stotnjo udeležil etrejske vojne l. 1887-88 in se je z elementi 34. polka boril v italijansko-turški vojni. Izkreal se je najprej v Tobruku ter je z divizijo »Ameglio« zasedel in ostal na otoku Rodi. Divizija »Livorno« si je nabrala svetlo slavo med vojno 1915-18. Njeni pešci so se borili ob Isonzu in Piavi, Imena Oslavia, Sabotina, Monte Santo, Cuc, Vodice, Podgora, Bainsizza so v zlati knjigi obeh polkov. Med drugimi so posebno junaške strani, ki so bile napisane v avgustu l. 1917 na planoti Bainsizza, kjer sta si oba posla zaslužila za svojo zastavo srebrno kolajno za vojaško hrabrost. V juniju l. 1940 sta bila polka na zapadni fronti, kjer sta prispevala k razhajanju mogočnih sovražnih postojank ter dosegla cilje, kateri so jima bili nakazani v Val Tinea in Val Roji. Na Siciliji potrjuje divizija »Livorno« sprčo surove sile sovražnika znova izročilo svoje elave in svojega junaštva.

Ko je povedal v nagli in odlični sintezi, kaj v tem trenutku predstavlja za vse Italijane slika naroda, mučenega od bomb, dočim ga dva najbogatejša imperija, najpohlepnejša in najtrša na svetu, hočeta podvreči in oropati, je govornik slovesno zatrdil voljo po miru, ki je vedno prevevala Italijo in njenega Duceja. Pripomnil je, da je Duce večkrat v teh poslednjih letih zastavljal svoj genij za to, da bi se ohranil mir med evropskimi državami v vzajemnem, poštenem razumevanju dolžnosti in pravice vsakogar, v enaki razdelitvi onih gospodarskih elementov, ki zagotavljajo narodu vsaj najmanjšo mero blagostanja in miru.

Govornik je opisal konstruktivno delo fašistične Italije, ki je iskala samo kruha in dela za svoje sinove, ter je osvetlil duhovne činitelje, ki so v teh zadnjih 23 letih združile Italijane, ter zatrdil, — in iz njegovih ust je govorilo vseh 45 milijonov Italijanov —, da »zahtevamo svečano polno in popolno odgovornost za vojno«, kajti nihče se ne misli odtegniti tej častni obveznosti.

Spomnil se je naporov Italijanov, žrtve junakov, hrabrosti njihovih vojakov za pridobitev boljše bodočnosti dežel, spomnil se je spontane žrtve legionerjev, ki so v Španiji prispevali skupno z junaškimi pehotami Caudilla za rešitev katoliških in sredozemskih omike pred boljševiškim besom. Italijanski narod čuti, da bi vse to bilo zaman in da bi nič ne veljala njegova preteklost, če ne bi mogel prenesti te strašne preizkušnje.

Z neposrednim sodelovanjem nemške zaveznice in z daljnjo, toda nič manj učinkovito vzajemnostjo Japonske vzdržuje Italija — odred mož proti milijonom in milijonom postrojenih sovražnikov vseh ras —

Nadaljevanje na 2. strani

Nadaljevanje s 1. strani

ped zemlje proti obširnosti celin, izkoriščanih od sovražnika, kos morja proti ogromnosti oceanov, ki jih obvladuje sovražnik — že tri leta najkrušeje napade, ki jih pozna zgodovina.

Dve leti je njena mornarica obvladovala Sredozemlje sprito najmočnejše mornarice sveta, njena letala so obvladovala nebo sprito bogastva največje industrije sveta, njeni polki so zanesli boj v hišo najbolj oholega sovražnika. Nad dve leti je morala Anglija trpeti našo najdržnejšo akcijo, nad dve leti je bila prisiljena čuvati vrata svojega imperija, šele pred 10 meseci je mogla Anglija, ki so se njeni moči pridružila moč Zedinjenih držav in viri francoskega kolonialnega imperija, prevzeti pobudo v Sredozemlju.

Danes smo mi prisiljeni braniti se v svoji hiši. Ali moramo zaradi tega obupati bolj, kakor je obupal sovražnik, ko je potekalo vse njegovo življenje v podzemeljskih zakloniščih in je njegov zaklad plul pod kanadsko zaščito, ko ga je Japonska pregnala s Pacifika in ko so ga Zedinjene države iztisnile z Atlantika? Italijani danes bolj ko kdaj bolj prej branijo svojo bodočnost in s tem branijo Evropo najzlastnejše usode. »Italijanski narod ve,« je dejal govornik, »da je to vojna celin, ve pa tudi, da Italija ni valcom Evrope, od katerem se morajo razbiti najhujši napadi sovražnega napada, čeprav je živ, integralen in blisten del življenja naše stare celine: brez njega ne bi imela moderna in bodoča Evropa nobenega smisla. Italijanski narod ve, da je to vojna plemen, v kateri so Anglo-Američani samo predstava onih ogromnih valov nižjih plemen, ki napadajo duhovno in fizično nedotakljivost narodov najvišje omike. Zato se bori z obupno besnostjo, ker hoče rešiti samega sebe in svoje plemenite poslanstvo.

Z moškim ponosom vojaka, ki si ne tají možnosti sovražnika, je Carlo Scorza očrtal

sedanji položaj, proučil nato težkoče Anglo-Američanov ter zaključil:

»Mi ne govorimo brez prazne tolažbe za same sebe, ako trdimo, da je neprijatelj, čeprav je v trenutku zmagoval in mogočen, v klesčah bojazni časa. Sovražniku ne zaostajajo, ako naglo postopa. Njemu je potrebno zaigati etape, ako hoče podprati nade na zmago.«

Govornik se je nato ustavil pri opisovanju razvalin uničenih mest, trpljenja neoboroženih in izgnanih zakladov ter je pri tem uporabljal besede ginljive humanosti. Toda iz njegovih besed, dasi je bilo iz njih čutiti bolest nad tolikimi izgubami, je vrela gotovost, da se bo Italija, kakor je že tolikokrat in tolikokrat v svoji zgodovini trpela, krvavela in gorela, prerodila stajnejša in čudovitejša. Govornik svojim poslušalcem ni prikrival, kaj bi bilo iz Italije, ako bi sovražnik zmagal. Prav zato, da se izogne temu, da bi najzlastnejša usoda zdelala zibelko omike, so Italijani prežeti v tej uri z eno samo voljo: z voljo do odpora. »Toda to ne zadostuje,« je dejal Carlo Scorza, »če ni v središču vsega našega bitja obupna volja po premaganju točke pasivnega odpora, da se preide v trenutku, ko se bo opazilo prvo popuščanje nasprotnega pritiska, ki najslabše reakcije. Ne torej volja navadnega odpora, ne torej skoro fatalistična zavest, da je dovolj sprejemati sovražne udarce, marveč duhovna in gmočna priprava za vračanje udarca za udarec, napada za napad, uničenja za uničenje. Sovražnik se je vrgel v podjete, v katerega je položil vse svoje upanje. Če ostanemo neustrašni, bomo izžepali sunek in ga zadržali. Ne samo to, temveč na našem ozemlju, na svetih tleh domovine, bomo našli najboljše pogoje, da se povzpemo in dosežemo zmago. Italija je vedno v stoletjih dokazala, da se je pogreznjena in prisiljena v najgloblje prepade tragedije in bolesti zopet dvignila s svojo krepostjo k rešitvi in življenju.

General Hazon

Žrtve letalskega napada

Rim, 20. jul. s. Med sovražnim letalskim napadom na Rim sta našla junaško smrt, ko sta hitela proti prizadetim krajem, general Eks. Azzolino Hazon, poveljnik Kr. karabinerjev, ter načelnik njegovega glavnega stana polkovnik Ulderico Barenzo. General Hazon se je rodil v Turinu dne 20. julija l. 1883 ter je imel nad 36 let službe, katerih del je prebil pri alpinih, ostalo pa pri Kr. karabinerjih. Bil je bojevit tih vojak. Kot poročnik planincev se je udeležil italijansko-turške vojne leta 1911-1912, v činu kapetana Kr. karabinerjev se je udeležil italijansko-avstrijske vojne leta 1915-1918, kot polkovnik pa italijansko-abesinske vojne, kjer je bil vrhovni poveljnik Kr. karabinerjev v Italijanski vzhodni Afriki. To mesto je opravil, ljal od začetka sovražnosti do julija meseca l. 1938 in si je zaslužil izredno napredovanje za vojne zasluge. Bil je odlikovan z bronasto svetlino in z vojni križcem za vojaške zasluge. Za poveljnika Kr. karabinerjev je bil imenovan 27. februarja tega leta.

Iz Hrvatske

Čestitke za Poglavnika rojstni dan. Kakor smo že poročali, je pred dnevi imel Poglavinik svoj rojstni dan. Ob tej priliki so mu čestitali Kralj in Cesar Viktor Emanuel, Duce, Hitler, bolgarski car Boris, designirani hrvatski kralj vojvoda D'Aosta, maršal Antonescu, predsednik Tiso, maršal Göring in zunanji minister Ribbentrop.

Dar generala Robottija revnemu prebivalstvu. Poveljnik II. italijanske armade je ob svojem nedavnem obisku v Kninu daroval za siromašno hrvatsko prebivalstvo mesta 5 stotov moke, 5 stotov testenjin in stot sladkorja.

Ustašine pri Poglaviniku. Pretekli četrtek je Poglavinik sprejel funkcionarke ustaške mladine, ki so obiskovale 10 dnevi tečaj v Zagrebu. Na pozdravne besede Zore Duserperje je Poglavinik v daljših izjavah opominjal funkcionarke, naj vsepovedno čuvajo ustaška načela, da bodo uspele v svojem delu.

Dr. Ivan Krajač predsednik Hrvatskega planinskega društva. Državni vodja za sport in telesno vzgojo je imenoval za predsednika Hrvatskega planinskega društva državnega svetnika dr. Ivana Krajača.

Rekrutirski prisega. Preteklo nedeljo dopoldne je bila v tabornišku Ilje Gregorčiča v Zagrebu svečana prisega vseh rekrutov zagrebaške posadke.

Zdravniški pregled rezervnih častnikov. Da se ugotovi stopnja telesne sposobnosti pasameznih rezervnih častnikov, je vojni minister pozval vse rezervne častnike, ki so bili v bivši Jugoslaviji predlagani za stalno nespособne ali samo za uradno službo sposobne, na ponoven zdravniški pregled.

Frankiranje z legionskimi znamkami. Hrvatski listi poročajo, da je od 15. t. m. obvezno frankiranje poštnih pošilk z znamkami v korist hrvatskih legionarjev. Kot poštna pristojbina velja samo temeljna vrednost znamke. Priložnostne znamke v korist hrvatskih legionarjev ostanje v prometu do konca avgusta.

Kulturni dogovor med Hrvatsko in Rumunijo. Že nekaj dni se v Bukarešti mudi hrvatsko odposlanstvo, ki vodi pogajanja za sporazum o kulturnem sodelovanju med Rumunijo in Hrvatsko.

Dva milijuna kun je zadel srečka 51.713. Pretekli četrtek je bilo v Zagrebu zaključeno zbiranje 3. kola državne razredne loterije, ki se je začelo 6. t. m. Največji dobiček 2 milijona kun je zadel srečka 51.743. Zbiranje 4. kola se bo pričelo 21. avgusta in bo trajalo do konca meseca.

Vodja hrvatskih delavcev v Nemčiji. Kot gost nemške delovne službe se mu v Nemčiji vodja hrvatskih delavcev Palčić. Med drugim je obiskal tudi tečaj hrvatskih gojencev v nemški voditeljski šoli.

Mladina za mladino. V dvorani delavske zbornice v Zagrebu je ustaška mladina priredila akademijo, ki so se je med drugim udeležili tudi nekateri odličniki z ministrstvom. Na čelu na čelu. Izbrani spored so izvajali člani narodnega gledališča. Čisti dobiček prireditve je bil namenjen siromašnim ustaškim otrokom.

Zagrebaško županstvo poziva meščane, da prijavijo peke, ki pečejo slab kruh. Hrvatski listi poročajo, da zagrebaška mestna uprava poziva meščane, da prijavijo peke, ki pečejo slab kruh. Hrvatski listi poročajo, da zagrebaška mestna uprava poziva meščane, da prijavijo peke, ki pečejo slab kruh.

Million kun za banjaške delavce. Odposlanstvo banjaških delavskih organizacij se je mudilo v Zagrebu, kjer je izpisovalo podporo za banjaško delavstvo. Milijon kun je bilo odobrenih za nabavo živil delavcem nabavljale zadrage.

Hrvatska ima 6 in pol milijona prebivalcev. Iz uradnih statističnih podatkov povzemamo, da meri Nezavisna Država Hrvatska 110.200 kv. km. Upravno je razdeljena na 22 velikih županstev, ki imajo 141 okrožij. Zagreb tvori veliko županstvo zase in šteje okoli 350.000 prebivalcev. Na vsem Hrvatskem je 1037 občin, med katerimi je 31 mestnih. Število prebivalstva se ne da točno ugotoviti. Po zadnjem ljudskem štetju, ki je bilo pred 12 leti, pa je živelo na ozemlju, ki pripada Hrvatski, 5 milijonov 655.750 ljudi, in sicer 2.820.829 moških in 2.844.921 žensk. Upoštevajoč prirastek rojstev in priseljencev, ima danes Hrvatska okoli 6 in pol milijona prebivalcev.

Razpis asistenta v zagrebaški knjižnici. Zagrebaška mestna občina razpisuje razpis za izpolnitev mesta asistenta v mestni knjižnici.

Ureditve parka okoli zagrebaške džamije. Pred dnevi so začeli urejati okoli zagrebaške džamije park, ki bo urejen v glavnem tako, kakor je pri drugih džamijah na Hrvatskem. Največ površine bo porasle s travo, okoli pa bo zasajeno razno cvetje in okrasno grmičje.

Bivolska dvojica v zagrebaškem zverinjaku je dobila naraščaj. Iz hrvatskih listov povzemamo, da se je bivolska obitelj v zagrebaškem mestnem zverinjaku pomnožila. Mladič je ženskega spola in popolnoma

Gospodarstvo

Električno gospodarstvo v Italiji

Z velikopotezno izgraditvijo naprav za izkoriščanje razpoložljivih vodnih sil je Italija v zadnjih dveh desetletjih dosegla ogromen prihranek premoga in se je s tem na področju oskrbe s pogonsko energijo v znatnem obsegu osamosvojila. Po najnovejših številkah, ki so bile pravkar objavljene, je v lanskem letu odpadlo na proizvodnjo kalorij central, ki so navezane na potrošnjo premoga, le še 4,4%. Tako služijo danes kalorične centrale v glavnem le še kot rezervne centrale za kritje konic v potrošnji in potrebe v dobah nizkega stanja vode.

Leta 1922 je znašala vsa potrošnja električne energije v Italiji komaj 3,93 milijarde kilovatih ur. Lani pa se je že povzpela na 20,1 milijarde kilovatih ur. Od celotne potrošnje je odpadlo 44% na pogon, 36% na potrošnjo v kemiji in elektrometalski industriji, 11% proizvedenega toka so potrošile železnice na elektrificiranih progah in le preostalih 9% je šlo za razsvetljavo in gospodinsko kurjavo.

Produksijska kapaciteta italijanskih električnih central se je najbolj povečala v zadnjem desetletju na podlagi znanih načrtov za gradnjo novih hidrocentral. Prvi tak velik načrt je bil objavljen leta 1935 in je predvideval izgraditve novih hidrocentral z letno proizvodnjo v višini 5 milijard kilovatih ur. Drugi izgraditveni načrt je bil izdan leta 1940 in je obsegal gradnjo nadaljnjih hidrocentral z letno proizvodnjo 5 milijard kilovatih ur, lani pa se je pričel izvajati že tretji izgraditveni načrt novih elektrarn z letno kapaciteto 7 milijard kilovatih ur. Skupna proizvodnja italijanskega električnega gospodarstva se bo v nekaj letih povečala na 27 milijard kilovatih ur na leto. Če bi hotela Italija to ogromno količino električnega toka pridobiti v kalorijnih centralah iz premoga, bi potrebovala samo v ta namen na leto 13 milijonov ton premoga.

Pred novo letino v Ukrajini

»Völkischer Beobachter« prinaša glede na bližnje žetev v Ukrajini daljši članek, ki kaže, kakšne velike uspehe je dosegla nemška uprava pri organizaciji kmetijske proizvodnje v Ukrajini, zlasti tudi v južnem delu, kjer pogoji za proizvodnjo niso tako ugodni kakor v centralnem delu. V tej tako imenovani Nogaški stepi je ukrajinska črna zemlja že pomeneša z ilovico in je pogosto letina v znatni meri odvisna od enega samega deževnega dneva, ki lahko omogoči povečanje pridelka za več deset tisoč ton. Letos je pravočasno deževalo in obetajo obsežna žitna polja najbolj pridelek. Medtem ko je lani uspelo obdelati 70% orne zemlje, je bilo letos obdelanih 85%, ostanek pa predstavlja ledino, kjer se bo v prihodnjem letu rodovitnost še povečala, ker bo zemlja spočita. Če se upošteva, da je bilo na razpolago razmeroma malo delovnih moči, da je bilo mogoče le majhen del površine obdelati s traktorji in da so bile vmes še izvedene dalekosežne reforme za likvidacijo sistema kolhozov, potem je tak rezultat več kakor zadovoljiv.

Likvidacija kolhozov je v Ukrajini že daleč napredovala. Ena četrtina vseh kolhozov je že pretvorjena v obdelovalne zadrage. Pretvoritev kolhoza v obdelovalno zadrage se izvrši v tej obliki, da dobe rodne marljivosti in vestnih bivših kolhoznikov zemljo za samostojno obdelovanje. Če je prej n. pr. kolhoz obsegal 700 hektarjev orne zemlje, potem se najprej izloči 20% za tehnične kulture, ki se tudi naprej pridelujejo skupno. To so predvsem kulture industrijskih rastlin (konoplje, lanu, bombaža) in oljaric. Preostalih 550 ha pa razdelijo tako, da odpade na vsako družino okrog 8 ha. Od teh 8 ha

črna, na čelu pa ima veliko belo zvezdo in na repu belo diako. Listi pr. pomnijo, da je posestov biveškega para, da ima svetlomoder namesto rumenciscve oči. To posebnost je ohranil tudi mladici.

Društvo bivših gojencev karlovske kadetske šole. Na zadnjem sestanku društva bivših gojencev karlovske kadetske šole, ki so mu prisostvovali številni častniki, je bil izvoljen nov odbor s predsednikom, generalom v pokoju, Emanuelom Baileym na čelu. Društvo šteje nekaj nad 100 članov, izmed katerih mnogi zavzemajo najodgovornejše položaje v hrvatski vojski.

Konec ustaškega disciplinskega in kazenskega sodišča. Z ustanovitvijo enotnega sodišča za oborožene sile je prenehal potreba posebnega sodišča za pripadnike ustaških oddelkov. Ustaško sodišče je izročilo svoje posle novemu vojaškemu sodišču. Za časa svojega poslovanja je rešilo 1562 kazenskih predmetov, med katerimi sta bili tudi dve smrtni obsodbi. Sodišče je izreklo 433 let kazni v temnici in 137 let zapora. Izmed vseh izrečenih kazni sta bili samo dve znižani od Poglavinikovega županstva.

GLEDALIŠČE

OPERA

Sreda, 21. julija, ob 19: Tih voda, Red Sreda.
Četrtek, 22. julija, ob 19: Madame Butterfly, Red Četrtek.

Radio Ljubljana

SREDA, 21. JULIJA 1943-XXI

7.30: Pesmi in napevi. 8.00: Napoved časa; poročila v italijanskini. 12.20: Plošče. 12.30: Poročila v slovenščini. 12.45: Operna glasba. 13.00: Napoved časa; poročila v italijanskini. 13.10: Poročilo Vrhovnega poveljstva Oboroženih sil v slovenščini. 13.12: Klasični orkester. vodi dirigent Manno. 14.00: Poročila v italijanskini. 14.10: Simfonična glasba. 14.20: Moderne pesmi. vodi dirigent Zeme. 14.40: Koncert šramla »Ljubljana«. 15.00: Poročila v slovenščini. 17.00: Napoved časa; poročila v italijanskini. 17.15: Na harmoniko igra August Stanko. 17.35: Koncert pianiste Giovane Busatta. 19.00: »Govorimo italijansko«, počuje prof. dr. Stanko Leben. 19.30: Poročila v slovenščini. 19.45: Politični komentar v slovenščini. 20.00: Napoved časa; poročila v italijanskini. 20.20: Pripombe k dogodkom. 20.30: Radio za družino. 21.15: Orkester pesmi. vodi dirigent Angelini. 21.40: Klasični orkester. vodi dirigent Manno. 22.00: Moderne pesmi. vodi dirigent Zeme. 22.30: Valčki in mazurke. 22.45: Poročila v italijanskini.

dobi novi kmet 1 ha tik poleg hiše, ostane pa v obliki 7 enakih velikih njiv. Vsa orna zemlja kolhoza je razdeljena na 7 enakih strnjanih področij, na katerih se menjavajo vsako leto po enotnem načrtu kulture. Vsak tak sektor je razdeljen na 70 njiv in v vsakem takem sektorju, obsegačem 70 ha, dobi kmet po eno njivo. Obdelovanje se vrši po enotnem načrtu in določenem plodoredu. Vse njive v okviru enega sektorja morajo biti posejane ali s pšenico, ali z ječmenom ali pa z drugo določeno kulturno rastlino. Deloma se tudi oranje vrši skupno v okviru zadrage, vse nadaljnje delo pa opravi kmet sam in je od njegove vestnosti v znatni meri odvisna višina pridelka. Od doseženega pridelka mora kmet določeno količino oddati, če pa je s pridnostjo več pridelal, gre to izključno njemu v korist.

Uspeh, ki je bil dosežen pri obdelavi zemlje v Ukrajini, je tem pomembnejši, če se upošteva, da je bilo vse to ogromno delo izvršeno z razmeroma majhno uporabo traktorjev. V prejšnjem sistemu kolhozov so na južnokrajinskih tleh okrog 80% površine zorili s traktorji. Namesto traktorjev je morala sedaj stopiti živina. Le 20% površine je bilo mogoče zoriti s stroji. Pa tudi živine je razmeroma malo, zlasti vrpčne živine (le 5,6 glave na 100 ha). Namesto težkih plugov, ki so jih vlekle traktorji, so stopili vrpčni plugi tako imenovane »lobogrevke«, ki imajo še nastavek za sejanje žita, tako da se oranje in sejanje vrši hkrati, kar je izvedljivo na ukrajinski zemlji, kjer po večini odpade gnojenje in je to obdelovanje enostavnejše.

Tudi sedaj, ko bo treba spraviti letino, bo moralo ukrajinsko prebivalstvo trdo prijeti za delo. Ob pomankanju tekočega goriva se ne bodo mogli uporabljati težki kombinirani stroji, ki obenem zanjejo in mlatiijo. Ukrajinski kmetje pa bodo letos svoje delo opravili še z večjim veseljem spričo znane naredbe državnega ministra za zasedena ozemlja Rosenberg, po kateri bodo sami postali lastniki zemlje. Seveda se bo moral tudi ta prehod izvršiti postopno in s potrebno previdnostjo, kajti kolhozni, ki 20 let ni samostojno gospodaril, se mora temu šele privaditi.

Gospodarske vesti

— Žitni pridelek v Italiji. Kakor poročajo iz Rima, je mlatenje žita v velikem delu že končano. Sedaj se da že laže presoditi, kakšna je letošnja žitna letina. Četudi niso rezultati povsod enaki, zlasti tam, kjer niso uporabljali dobrega semena, vendar se lahko v splošnem ugotovi, da je letošnja letina krušnega žita izvrstno izpadla. Tudi hektolitrska teža je povsod višja, kakor je bila lani, zlasti pa je večji hektarski donos. V samem Rimu so v javnih nasadih pridelali 450 metriskih stotov pšenice in je bilo pri tem ugotovljeno, da je znašal donos na hektar povprečno 21 stotov. Počete površine pa se že znova obdelujejo, tako da bodo dale letos še drugi pridelek.

— Batove popravilnice za čevlje na Hrvatskem. Na pobudo mednarodnih čimteljev, zlasti gospodarskega ministra prof. dr. inž. Balena je bila pozvana hrvatska tvornica čevljev Bata, da uredi v večjih potrošnih središčih popravilnice za čevlje. Ureditev takih velikih popravilnic je bila nujno potrebna tudi z ozirom na to, da ima tvrdka Bata na razpolago primeren nadomestek za usnje. Te dni bo v Zagrebu pričela obratovati prva takšna popravilnica, ki je urejena za popravilo čevljev na tekočem traku. Za vsak posel je v popravilnici postavljen poseben stroj in bo vsak delavec opravil pri popravilu le določeno delo. Dnevna kapaciteta te popravilnice bo znašala 3.000 parov. Oni potrošniki, ki bodo predložili nakaznice za popravilo čevljev, bodo dobili usnjene podplate, vsi ostali pa si bodo lahko dali popraviti čevlje z umetnimi podplatmi, ki jih izdeluje tvrdka Bata. Prevladuje iz starega gumijs in drugih snovi, ter so se pri izvršitvi popravilnih izkazali kot zelo trpežni. Tvrdka Bata bo uredila še več takih popravilnic v smislu Zagrebu, pa tudi v Osijeku in Banjaluki.

— Gospodarske vesti iz Hrvatske. Hrvatska centrala za zavarovanje delavcev je objavila, da je bilo v aprilu t. l. pri njej zavarovanih 210.343 delavcev in nameščenec; od tega je odpadlo 15.989 zavarovancev na nameščenstvo zavarovanje Merkurja. Povprečna dnevna zavarovana mezd je znašala v vsej državi 83,90 kune, t. j. za 54% več kakor v istem mesecu lanskega leta. Skupni zavarovalni zaslužek pa je znašal v aprilu 441 milijonov kun in je bil za 40% večji nego v istem mesecu preteklega leta. Te dni je izšla v »Hrvatskih narodnih novinah« zakonska odredba o reformi davka na poslovni promet, ki bo stopil v veljavo dne 1. septembra t. l. Osnovni davek bo znašal 4%.

— Odkup letine na Hrvatskem. Na osnovi navedbe, s katero je bil uveden državni monopol za odkup žita, koruze, stročnic in krompirja, je hrvatski gospodarski minister dr. inž. Balen izdal odredbo, po kateri vrši odkup pridelkov Državna poslovna centrala za kmetijske proizvode v Zagrebu, le na področju okrajev Zemun, Karlovci, Ruma, Stara Pazova in Irig pa vrši odkup nemška centralna nabavna in prodajna zadruga »Agraria«. Odkup bo posredovalo tudi Gospodarsko društvo kot osrednja zadruga v Zagrebu, vendar mora svoje delo spraviti v sklad z Državno poslovno centralo za kmetijske proizvode odnosno z »Agrario«.

Nenavaden ribiški plen

Iz Dubrovnika poročajo, da so pred dnevi pri ulki Drače na Pelješcu vlovili nenavadno veliko morskoročja, ki je bila dolga nad 8 metrov in težka okoli 13 metriskih stotov. Nekateri ribiči trdijo, da je riba neke vrste kit, ki je zašel v Neretvanski kanal. Lovec ribe je zašel v plitvo vodo, kjer je naredil. Ribič Ivo Dežulić s svojim sinom Zdravkom sta žival z udarcem po glavi omamila, potem pa sta jo z vrvmi privežala ob svoj čoln in odpeljala do luke Drače. Tam so poskušali kit izvežati na obalo vojaških avtomobilov, toda žival je tako otepla okoli sebe, da so se potrgale vrvi. Ribjo so potem razsekali na kose. Ribič Dežulić je dobil nad 2 metrska stola olja, ljudje pa, ki so ribo pekli in jedli meso, pravijo, da je bilo dobro. V notranjosti samice so našli več mladčev, težkih po pet kilogramov.

Ponovno odbiti sovjetski napadi na vzhodni fronti

Nemške čete razbijajo s protinapadi sovjetske ofenzivne sunke

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 20. jul. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je objavilo danes naslednje poročilo: Sovjetski napad proti vzhodni fronti se je izjalovil tudi večer ob uspešni obrambi naše, od letalskega odlično podpirane vojske, ki je pri tem znova sestrelila 562 oklopnih vozil.

Na kubenskem mostišču se je ponosno ozlo več sovražnih napadov proti višinskim postojankam zapadno od Krimskaje, deloma pa so bili ti napadi že na izhodišnih postojankah razbiti.

Z uporabo nadaljnjih ojačen je ponovil sovražnik svoje močne prodorne napade ob Miusu in srednjem Doncu. V trdovratnih in sprememb polnih bojih so bili ti napadi odbiti.

Medtem, ko javljajo s področja severno od Bjelgoroda samo o krajevnih dehih so-

vražnih napadih, se teži obrambni boji na bojnem področju pri Orlu nadaljujejo. Z močnimi protinapadi so bile sovjetske čete na nekaj mestih vržene nazaj. Na drugih mestih so naše čete v ogorčenih bojih ustavile napade močnih sovražnih pehotnih in oklopnih sil.

Na Siciliji so bili v trdovratnih bojih odbiti v sodelovanju z oddelki nemških letal za bližje poletne številni napadi močnih sovražnih pehotnih in oklopnih skupin. Nemško in italijansko letalstvo je nadaljevalo svoje napade proti sovražnemu prevoznemu brodogradu tudi večer z dobrim uspehom. Pri teh napadih je bil med drugim z bombnimi zadetki potopljen sovražni tovorni parnik z več ko 10.000 br. reg. tonami. V pretekli noči so napadla nemška bojna letala Malto.

Naraščanje silovitosti bojov na vzhodu

Berlin, 15. jul. s. Kakor poroča »Völkischer Beobachter«, so Rusi pri svojem napadu na nemške postojanke v odseku Orla med 17. in 18. julijem vrgli v borbo nič manj kakor 120.000 mož in 300 oklopnih voz, ki jih je podpiralo 500 napadalnih topov in več sto bombnikov. Nemške postojanke sta v prvi fazi napada branili samo dve diviziji, ki sta samo to sebi umevno vzdržali ta naval silnih oboroženih množic le nekoliko ur.

Razni nemški bataljoni, ki so stali na obrambnih postojankah za utrdbami, pa so trdno držali, tako da je nemško poveljstvo imelo dovolj časa poslati na bojišče nove rezerve, s čemer je bila kakor zagotavlja »Völkischer Beobachter«, kriza premagana.

Včeraj so Rusi ponovili svoje napade in pri tem uporabili dve diviziji, sestavljeni izključno iz napadalnih čet ter deloma iz oddelkov me talcev plamenov, iz deset pehotnih divizij in dveh oklopnih zborov. Izvajali so silen pritisk na nemške čete ter se jim je tudi večer posrečilo napraviti nekaj prodorov in prisiliti Nemce, da so šli večkrat v protinapad, s čimer so dosegli, da se v nemškem obrambnem sistemu odprte vrzeli niso prenevarno razširile.

Napadi sovražnega letalstva so bili zelo močni, kakor pravi »Völkischer Beobachter«. zlasti oklopnimi dvomotorniki so se v stotinah pojavljali nad nemškimi postojankami ter jih predzno bombardirali v strmoglavnem poletu in obstreljevali s strojnimi iz zelo majhne višine. Na nekaterih točkah so bili odrezani nemški bataljoni, ki so imeli na razpolago samo nekoliko topov, pregaženi od sovjetskih čet, niso pa zapustili svojih postojank in so kasneje lahko vzpostavili stik z glavnino nemških čet.

V Berlinu ne prikrivajo, da je bitka izredno silovita, kajti Rusi hočejo za vsako ceno dojeti prodor. Središče bitke na fronti preko 1000 km, od Suhinčev do Azovskega morja, je po vsem vidu področje pri Orlu in novi napadi Rusov na fronti ob Miusu in Doncu, s katerimi so Rusi pripravili ofenzivo, imajo

v primeru z bitko v oreškem odseku samo podrejen pomen. Zanimiva je okoliščina, da sovjetska propaganda še ni poročala o bojih na fronti ob Doncu in Miusu.

Težko je dati podrobnejše zemljepisne podatke o bojišču, ker Nemci ne navajajo imen osvobjenih ali izgubljenih krajev, in samo v nekem poročilu vojnega dopisnika beremo, da so Rusi prve dni svoje nove ofenzive proti Orlu pridobili nekoliko kilometrov tal ter presli svoje prednje črte proti zapadu. Vsekakor pa se jim ni posrečilo prekorati glavnih nemških zapornih črt.

Izgube sovražnika so še vedno zelo velike in so se sedaj dvignile na 4400 oklopnih voz in na 2000 letal. Ujetnikov je že nad 40.000. mnogo tisoč sovražnikov na je oblačalo na bojišču. Vremenske razmere so se od večerja zboljšale, zaradi česar je nemško letalstvo lahko poseglo v boj in je pokončalo nad 150 oklopnih voz. S posebno silovitostjo so se razvili letalski spopadi v zraku nad Orlom, kjer so »Messerschmitti« otvorili bitko z oddelki sovjetskih oklopnih dvomotornikov, katerih je bilo sestreljeno več kakor 100.

Sovražne rezerve so navidezno zopet enkrat neizčrpane in vojni dopisniki poročajo, da meče sovražnik neprestano sveže čete v borbo. To potrjuje prvi vtis, da gre pri tem na vzhodu za eno izmed največjih ofenziv kar so jih kdaj izvedli Rusi, ki delujejo očividno v sporazumu z Angliji in Američani. (Le Uti me Notizie.)

Angleži znašajo svoj bes tudi nad francoskimi mesti

Pariz, 19. jul. s. Eskadre angleških letal so zopet večkrat bombardirale mesta v vzhodni in severni Franciji. Povzročena je bila ogromna materialna škoda in bilo je mnogo žrtv med prebivalstvom. Na vzhodu so bili najbolj prizadeti kraji Besancon in Montpelier s 300 lahko ranjenimi, v severni Franciji pa sta Abbeville in Dieppe najbolj trpela v teh zadnjih dneh ob uničevalnem besu Anglosasov.

Veliki uspehi japonskega letalstva

V bitki za Salamonske otoke je bilo sestreljenih 265 ameriških letal

Tokio, 19. jul. s. Podajajoč pregled vojnih poročil z nadaljnjimi podrobnosti o nedavnih pomorskih zmagah Japonske, objavlja glavni stan, da je bilo od pričetka sedanje bitke za Salamonske otoke verjetno 265 sovražnih letal sestreljenih. Med zrušeni letali je nekaj najnovejših letalskih tipov, ki so jih zgradili Američani, med njimi lovcev »Loched P-30«. Anglaša se, da se je japonskim letalom posrečilo doseči odlične uspehe med spopadom 15. t. m. navzlic navzočnosti nad 30 ameriških bojnih letal. Japonci so povzročili hudo škodo v vojaških napravah in sovražnih zbirališčih. Naslednjega dne, 16. t. m., so skupine mornariškega letalstva silovito napadle postojanke sovražnika v prvi črti, med njimi več letalšč na Guadalcanaru, na Kulagi in na otoku Floridi. Poškodovane so bile naprave tudi na otoku Vanikoru

KULTURNI PREGLED

Koncert slovenske pesmi

Večer slovenske ljudske in umetne pesmi je pretekli ponedeljek privabil v Unionsko dvorano obilo občinstva. Pevski mešani zbor Ljubljanskega zvonca, katerega že dolgo nismo slišali, je izvajal z jako močnim učinkom našo pesem, Razumljivo je, da je psihološki vpliv narodne pesmi silno močan. Kako specifično narodna last so te pesmi, ljudske, ponarodele in tudi umetne, ki so, kakor pravimo, v narodnem tonu, nam povedo že dvojjezični naslovi, ki kljub točnemu prevodu v tujem jeziku ne zadenejo tistega poetičnega smisla, ki ga Slovenci občutimo že v naslovu. »Mrzeca je zunaj trda noč«. Saj je v teh pičlih besedah, preprostih, a prelepo izbranih, ves osnovni ton zimske nočne poezije, ki veje skozi pesem. Brez vsake poetične vibracije je prevod, saj tudi ne more biti drugačen, ko so take pesmi in ure narodnih pevcev, ali prevzete iz narodu sorodnega umetnega snovanja, tipičen odsev narodne individualnosti. Razumljivo je, da je ljudska duša na stečaj odprta tem zdravim in tako zaželenim čustvenim učinkom in da se je to pokazalo v silnem navdušenju, v katerem je vsakozi potekal naš koncert. Nikakor pa ni samo ta stran, torej izbira sporeda, pri pomogla do uspeha. Nesporno je zbor Ljubljanskega zvonca pevsko združenje, ki ga je treba resno upoštevati. Na eni strani je vidno prizadevanje zborovodje Matula izobilikovati čim bolj estetsko podobo skladb, bodisi v pevsko-tehniškem kakor v formalnem in vsebinskem pogledu, na drugi strani ima pa tudi zbor marsikake kvalitete, ki ga zaenkrat usposabljaajo zlasti za tehnično srednje težek, intonačno ne prekompleksiran in vsebinsko jaseen spored, kakor so nam ga tokrat dali. Razmerje med glasovi, tista tenkočutna odzihanost, ki jo zahtevamo od dobrih zborov, pride že mnogokrat na dan, dasi je tu in tam treba zvok za nekoliko opoliti (zlasti v sopranih). Dokaj dobri so tenorji, upoštevajoč težave, ki se neprestano pojavljajo pri nas ravno v tem glas-u. Bas je bil dobra podlaga, tu in tam premalo poln, alta pa bi si želeli nekoliko več. Seveda pa je ta sodbja stroga, tudi z ozirom na našo visoko pevsko kulturo. Zanimiva Matulova interpretacija se je izoblikovala — skoraj dosledno — zunanji učinkov, tako da je včasih še preveč trezno podajal dela, ki v svojem naravnem opoju zahtevajo naravnost zanosnega elana. Toda neka lepa notranja kultura je sevala iz dirigentovih gibov, ki so jim pevci vzorno sledili. — Vmes je prikljubljeno basist Fr. Lupša ob vzorni spremljavi dr. Sama Lovšeta zapel nekaj pesmi s svojim prijetnim, polnim glasom, prežetim z znatno čustvenostjo.

Koncert je bil kot pozni zaključek sezone najlepša manifestacija slovenske ljubezni do glasbe.

Marija Lipovšek.

Stoletnica slovaškega knjižnega jezika

Na Slovaškem proslavljajo letos stoletnico ustanovitve slovaškega knjižnega jezika. V zvezi s tem jubilejem je dala kulturna komisija pri bratislavskem ministrstvu za šolstvo in ljudsko prosveto svečano odkriti spominsko ploščo utemeljitelju jezikovne reforme Ludviku Šturu in spomenik pisatelju in jezikoslovcu Antonu Bernolaku (1762—1813).

V štiridesetih letih prejšnjega stoletja je nastopilo v slovaškem kulturnem življenju novo gibanje, ki je nasproti jezikovni skupnosti Slovačkov s Čehi poudarjalo potrebo tega osamosvojitve Slovačkov. Voditelja tega gibanja sta bila Ludvik Štur in Josef Miloslav Hurban. Ta dva začetnika slovaške jezikovne reforme sta utemeljevala svoj program s tem, da se utegne slovaški narod laže ohraniti v tedanjem okviru Ogrske, če si ustvari domače slovostvo v ljudskem jeziku in če se kot narod z lastnimi narodnostnimi znaki tesneje prilagodi ogrski državnosti in razveže svojo tradicionalno skupnost s Čehi. Štur je tako utemeljil tisto samostojnostno hotenje Slovačkov, ki je naposled privedlo do ustanovitve današnje Slovaške. Zaradi ne posebnosti razlokov med osrednjim slovaškim narečjem in skupnim češko-slovaškim knjižnim jezikom je Štur sprejel kot novi slovaški knjižni jezik najbolj oddaljeno, t. j. podkarpatsko narečje, kar pa ni dočela obveljalo, saj je že njegov sodelavec Hodža odstranil skrajnostne napake Šturrovega jezikovnega radikalizma. Šturova reforma pa je obveljala in ostala v delu dejstva, da so se mnogi vse do novejšega časa oklepali starejše tradicije in se namesto Šturvih vzorov držali Kollárjeve in Safarikove smeri.

Ta jezikovni razkol je dobil najvidnejšo obliko l. 1844, ko je drugi letnik slovaškega almanaha »Nitra«, ki ga je uredil Hurban, izšel v Šturovi slovaščini; tega leta je izšla tudi v novem pismenem jeziku prva pesniška zbirka Jana Franciscija-Rimarskega »Mojim vrstevnikom«. L. 1846 je začela izhajati v slovaščini velika revija »Slovenske Pogladi na vedl, umenja a literaturo«. Istega leta je Štur izdal dva načelno-teoretična spisa, v katerih je utemeljil svojo reformo.

Ludvik Štur, v katerem slavi današnja Slovaška svojega duhovnega zakonika, se je rodil l. 1815, in umrl l. 1856. Bil je po študijah evangeličanski bogoslovec. Stik z nemškimi kulturnimi strujami mu je zlasti približal hegelovsko filozofijo, posebej še Heglovo filozofijo zgodovine s poudarkom samobitnosti malih narodnih individualnosti in njih pravic do posebneje jezika in kulture. Ta pogled je uveljavil Štur tudi nasproti Kollárjevemu zedinjalnim težnjam v smislu tedanjega slovaškega programa.

Štur je izprva sam pisal pesmi in prozo v starem jeziku in kazal solidarnost s Kollárjevimi programom; pozneje se je vedno bolj uveljavljal v političnem življenju in spreminjal tudi idejno svojo smer. Reforma, ki jo je izvršil, je razložil v razpravah »Slovaško narečje ali o potrebi pisanja v tem narečju« in »Nauk slovaškega jezika«. Po revoluciji l. 1848, v kateri se je živahno udeleževal, se je umaknil v vaško tišino in umrl v dobi absolutizma.

Spominska plošča, ki jo so nedavno odkrili v Bratislavi, ima poleg njegove podobe, imena in letnice geslo iz nekega Šturrovega spisa: Napalet cesta nemožna, na-

* 18. obletnica ustanovitve pošto-telegrafske milice. Dne 16. t. m. so v Rimu obhajali 18. obletnico ustanovitve pošto-telegrafske milice. Generalni konzul Tanese je ob tej priliki z večjim številom svojih častnikov obiskal poveljstvo milice ter položim spominski venec na ploščo, v katero so vrezana imena padlih legonarjev.

* Poslanica Garibaldijeve hčere italijanskemu narodu. Clelia Garibaldi, zadnja hči junaškega Garibaldija, je dala zaupnik »Popolo d'Italia« izjavo v obliki poslanice, v kateri poziva Italijane, naj sledijo stopinjam njenega očeta, ki je na Siciliji ustvaril temeljne pogoje za edinstvo in neodvisnost Italije. Garibaldijeva hči poziva italijanski narod, naj zaupa v duha njenega očeta.

* Smrt profesorja Uga Pellisa. V Gu-riziju, kjer se je pred časom nasečil, je umrl torinski profesor Ugo Pellis, čislán znanstvenik in velik italijanski domoljub. Pokojnik se je narodil leta 1882. v Aquileji, obiskoval je vseučilišče v Inomostu in na Dunaju ter si je pridobil diplomu iz roman-ske in germanske filologije. Do l. 1912. je poučeval na gimnaziji v Capodistriji, potem 13 let na gimnaziji »Petrarca« v Triestu, nakar se je naselil v Turinu. Pellis je bil uvažen za jezikoslovca ter je veljal za večaka zlasti v fonetičnih vprašanjih.

* Poziv na delovno službo. Trenutno se vrše kontrolni pozivi za delovno službo v Italiji. Najprej so na vrsti obvezni ki letnikov 1922., 1923., 1924. in 1925. Pristojne oblasti v Rimu so izdale pojasnilo, ki razčišča mnoga vprašanja o obvezni delovni službi. Prekleti razpolagajo s potrebnimi ministrskimi polnomočji, ki jim dovoljujejo v nekaterih primerih ukrepati na lastno odgovornost. Za vse osebe, ki bi se kakorkoli hotele odtegniti delovni službi, so predvidene stroge kazni.

* Tipizirani poljedelski stroji. V Turinu se je sestel odbor kulturnih inženjerjev, ki so razpravljali o vprašanju poenostavljenja, izpopolnitve in tipiziranja poljedelskih strojev po sedanjih vojni. To vprašanje se je pojavilo v zainteresiranih krogih že leta 1936. v Veroni, pozneje so o njem razpravljali v Bologni in Turinu. Zdaj se zdi, da so načrti za tipiziranje poljedelske stroje popolnoma dozoreli. O vseh tehničnih vprašanjih, ki zadevajo to stvar, so si italijanski poljedelski strokovnjaki popolnoma edini s svojimi tovariši v Nemčiji.

* Predpisi za izdelovanje avtarične čokolade. Generalna direkcija za javna dela je podelila koncesijo za izdelovanje avtarične čokolade. Čokolada bo sestavljena iz lupin oranž in drugih sadežev, vsebovala bo nekaj aromatične vanilije in del meda. Nova čokolada se bo prodajala v slaščiarnah in drugih okrepčevalnicah.

* Romeo in Julija nista bila iz Verone. V turinski »Stampa« priobčuje Luigi Bernini članek o Romeu in Juliji ter prihađa do zaključka, da niso bili v Veroni nikoli znani ne Montegi ne Capuleti. Iz teh dveh rodbin namreč izhajata potomca znane Shakespearjeve ljubavne žalostne »Romeo in Julija«. O ljubezni Romea in Jul je pripoveduje samo legenda, ob kateri se je razvela pesniška domišljija.

* 40 stotov rib so nalovili v Padu. V okolici Castella di Valenza so imeli ribčiče dni izredno srečen dan. V nekaj urah so nalovili v svoje mreže 40 stotov rib. Polovico Petrovega blaga so poslali na trg v Alessandrijo, drugo polovico pa so prodali domačinom.

* Turistični uspehi v Dolomiti. Iz Trenta poročajo o uspešnih turističnih vzponih v dolomitskih gorah. Pri tem se je posebno izkazalo več članov planinskega društva v Trentu.

* Velikodušen dar. Zvezni tajnik v Rimu je sprejel dne tenorista Ferruccia Tagliavinija, ki je izvršil Zveznemu tajniku 25.000 lir. Polovico vsote izvira od vstopnine v ljudskem gledališču Braccaccio. Tagliavinijev dar bo prišel v prid mnogim, ki se nahajajo v gmetni stiski.

* Mož, ki je pomagal potopiti dve avstro-ogrski križarki. Na kliniki v Firenzi je preminil v 46. letu svojega življenja elektrikan Attilio Poltri rodom iz Arezza. Pokojnik je v svetovni vojni 1914/18 sodeloval pri potopitvi avstroogrskih križark »Wien« in »Budapest« pod poveljstvom Costanza Ciana v pristaniščih Trieste in Pola. Za svoje delo je bil pokojnik odlikovan z dvema srebrnima in eno bronasto kolajno.

* Primitivna ljudstva in klimatske spremenbe. Na enem zadnjih sestankov italijanske akademije je referiral prof. Gian Alberto Blanc o raziskovanjih, ki se tičejo klimatskih vplivov na primitivna ljudstva. Imenovani profesor je prišel v tem pogledu do svojevrstnih zaključkov, ki pojasnjujejo marsikatero vprašanje, ki ga doslej niso mogli raztolmačiti.

* Za piščanca je zahteval 60 lir. V Viareggiu je policija zaprla prodajalca kureline Umberta Gianinnija, ker je za-

hteval za piščanca 60 lir. Gianinniju so odvzeli koncesijo za prodajanje kureline.

* Ujet eksotičen ptič. Iz Ferrare poročajo, da je ujet 10-letni deček Luciano Patroncini eksotičnega ptica, ki ni večji od vrabca ter ima rumeno perje. Ujeti ptič je obročan ter nosi na obročku značko JT, zraven značke pa število 4537. Ornitološki zavod, ki je prejel eksotičnega ptica v sirambo, bo zdaj pozvedoval od kod se je zatekel.

* Nezgoda dveh ribljskih ladij. Iz Chioggie poročajo, da je razsajal na morju te dni tako hud vihar, da je premetaval ladje in čolne kakor orehove lupine. Ladji za lov na sardele »San Giuseppe« se je pripetila pri tem neprijetna reč. Prekucnila se je, da je vsa posadka popadala v morje. Po obupnih klicih na pomoč so ribiči rešili mornarje z ladje »Santa Lucia«. Toda ko se je ladja z rešenci na krovu vračala v pristanišče, je tudi njo zajel močan plis, da se je prevrnila. Drugič so bili ribiči z mornarji vred v vodi in bilo je treba precejšnjega napora, da so se rešili neprijetne kopeli. Obe prevrnjeni ladji so našli, ko se je vihar polegal, v bližini Chioggie in so ju privlekli v pristanišče.

IZ LJUBLJANE

Razdeljevanje mehkega sira

Pokrajinski prehranjevalni zavod sporoča, da bodo potrošniki od četrta 22. t. m. do 26. t. m. lahko dobili pri svojih običajnih trgovcih proti odvzemu odrezka »107« julijskih živilskih nakaznic, izdanih od mestnega poglavarstva v Ljubljani, 80 gramov mehkega sira.

Trgovci morajo dvigniti njim pripadajoče količine nepreklčno 21. t. m. v Prevodnem razdeljevalnem skladišču v mestni klavnici.

Razdeljevanje krompirja

Prehranjevalni zavod Visokega komisarijata za Ljubljansko pokrajino sporoča, da bodo delile od 22. do 26. julija tvrdke:

Nabavljalna zadruža uslužbencev državnih železnic, Delavsko konzumno društvo, Smrkolj Albin, A. Šarabon, Marn Neža, Skupna nabavna in prodajna zadruga (Jurčič), Konzumno društvo šiška, Bahovec Josip

potrošni kom tretjo pošiljko novega krompirja, in sicer po 2 kg na odrezek »106« navadne živilske nakaznice (modre barve), izdane od mestnega preskrbovalnega urada v Ljubljani.

Prodajna cena krompirja je določena na 24,00 lire za kilogram.

Kdor bi do vključno 26. julija ne dvignil krompirja, bo izgubil pravico do nakupa.

★

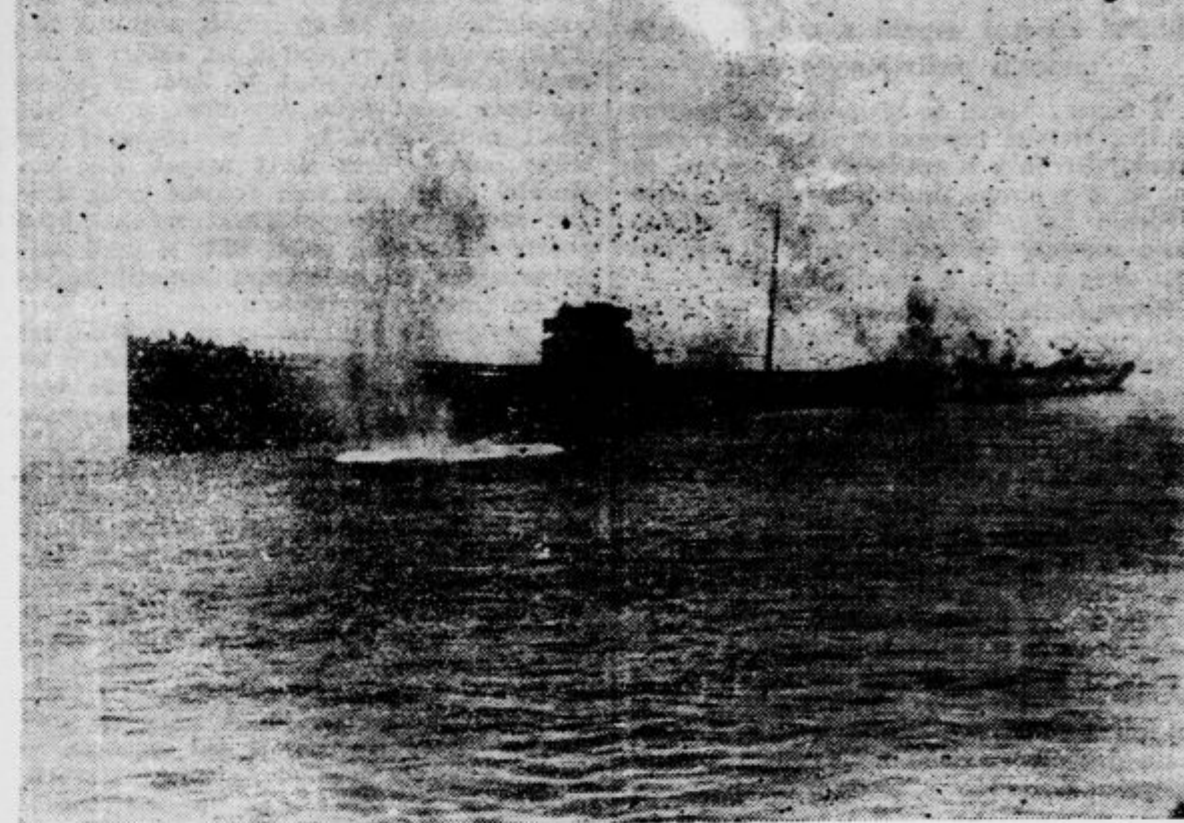
u— Bogomila Sušteršičeva †. V nedeljo dopoldne je na svojem stanovanju na Mikloševcih cest nenadno umrla ga. Bogomila Sušteršičeva, soproga zadnjega deželnega glavarja vojvodine Kranjske dr. Ivana Sušteršiča. Pokojna je bila hčerka šolskega nadzornika, pisatelja in slovničarja Josipa Šumana. V letih pred prvo svetovno vojno se je udeleževala pri katoliških humanitarnih in karitativnih društvih. Prejela je vojna jo je hudo prizadela, ko ji je padel na fronti sin. Drugi sin inž. Ferdinand živi na Češkem in je ravnatelj velikega industrijskega podjetja. Truplo pokojne leži na žalah v kapelici sv. Nikolaja in ga bodo položili v večnemu počitku, ko prišejo k pogrebu bližnji sorodniki iz inozemstva. Pokojni raj bo ohranjen blag spomin, svojcem pa izrekamo naše iskreno sožalje!

u— Jerneju Kešetu v spomin. Predzadnje nedeljo so počili k večnemu počitku uglednega hišnega posestnika in železniškega zvanika v pokouju g. Jerneja Kešeta. Rojen v št. Janžu na Dolenjskem je ostal do svoje smrti kremenit značaj pristnega Dolenjca. Vesten v službi, zaveden in pošten, kakršen je bil, si je pridobil povsod največje spoštovanje in mnogo iskrenih prijateljev. S svojo rajno skrbno življenjsko družico sta v najlepši slogi ugledila pot dvema sinovcema in štirim hčerkam, ki so danes vsi na dobrih položajih. Veliko gostoljubje, prijetna družabnost in izredna rodbinska harmonija je privlačila marsikakega gosta v njihovo hišo, zlasti še, ker se je po svojih našarjenih otrocih rad udeleževal tudi podeželskega društvenega življenja. Za pokojnim žalujejo njegovi štajerski znanci in ljubljanski prijatelji. Naj mu bo lahka ljubljerna domača zemlja!

u— V ponedeljek je bil letos najtoplejši dan. Najvišja temperatura je znašala 30,3 stop. C. Toplih sončnih dni, ko je živo srebro v termometru zabeležilo nad 29 stopinj, je bilo že nekaj, nad 30 stopinj pa se letos do ponedeljka še ni dvignilo. Blizajo se pasji dnevi in za ta čas se spodobi da je takšno vreme. Zračni tlak je nekoliko narasel. Medtem ko je barometer v ponedeljek bil še pod 760

Querèla »Pittori friulani a Udine ed a Lubiana«. Pisec seznanja širšo italijansko kulturno javnost z delom nekaterih umetnikov iz Furlanije, ki jih je dolžnost vojne časa zanesla v slovenske in hrvatske kraje in so jih tu navdihnili razni krajinjski in etnografski motivi. Med njimi je posebno znan Arturo Cussigh, čigar slovenske in hrvatske motive prikazuje Querèl vso s toplim priznanjem in opozarja umetniške kroge, da bi bilo treba pririditi v kak večji galeriji razstavo Cussighovih novih slik, prepričan, da bi se v tem primeru vsa kritika bavila z novim odkritjem, kakor ga more nuditi samo slikar, ki je že prej dokazal z resnimi deli svojo umetniško sposobnost.

Giuseppa Zoppia »Antologia della letteratura italiana ad uso degli stranieri« se je v zadnjem času izpopolnila s četrtim zvezkom, ki obsega pisatelje 12., 13. in 14. stoletja, torej najstarejše italijansko slovo-stvo. S tem zvezkom je zaključeno delo, ki odpira tujcem, poznavajočim italijanski jezik, široke poglede v slovo-stvo zakladnic Italije in jim daje v skrbnem izboru cvetje italijanske poezije, pripovedne proze in eseje. Izdaja je obilno ilustrirana s primeri italijanske slikarstva, kiparstva in poezije. Prvi zvezek obsega pisatelje 20. stoletja, drugi slovo-stvo 19. stoletja, tretji pa avtorje 18., 17., 16. in 15. stoletja.

Centrata in pieno dal siluro lanciato da un sommergibile, la petroliera nemica s'innabissa nel Mediterraneo — Sovražni parnik za prevajanje petroleja se potaplja v Sredozemsko morje, ko ga je zadel torpedo italijanskega letala

milim., se je včeraj dvignil nad to črto. Najnižja temperatura v turek zjutraj je znašala 15,5 stop. Celzija. Včeraj sta go-dovala sv. Marijeta in sv. Elija. Svetnica ima po ljudski sodbi s svojim vremenom velik vpliv na letino. Kmetje pravijo: Če na sv. Marijete dan deži, orehovi pričakovati ni in se tudi seno ne posuši. Znan je rek: O sv. Marjeti je latica, o sv. Jerneju je potica. God sv. Elije je po ljudski sodbi rad nevihten in tedaj rado treska.

u— Kolesijsko kopalšče nima prhe. Iz vrst kopalcev v kolesijskem kopalšču smo prejeli pismo, v katerem nas naprošajo za naslednjo objavo: Kopalci kolesijskega kopalšča prosijo mestno občino, da tudi letos namesti kopalšču prhe, kakor so bile lanske poletje. Ker je vročina že nastopila, bi prhe koristno služile številnim kopalcem obširne kolesijske okolice in Mirja, ki zaradi pomanjkanja časa ali oddaljenosti nimajo priložnosti obiskovati drugih udobnejših kopalšč.

u— Rimska cesta — zaprta. Zaradi utrditve vozila bo Rimska cesta od Napolitanskega trga do Gradišča kakih 10 do 14 dni zaprta za ves vozni promet.

u— »Svetnik« je najboljšje delo italijanskega pisatelja Antonia Fogazzara, ki ga radi imenujejo »italijanski Tolstoj«. Bavi se z vprašanji vere in cerkve, ki jih po-kaže v podobi tajinstvenega reformatorja Giovannija Salve. Salva je globoko krščanski duh, ki pa prihaja navzkriž s Cerkvijo. Dejanje vsebuje silno sugestivno moč in veže pozornost čitatelja do zadnjega. Roman je preveden v vse svetovne jezike in ga štejejo med reprezentativna dela novejših italijanskih književnosti. V slovenskem prevodu je izšel »Svetnik« v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova ul. 3.

u— Na klasični gimnaziji bodo sprejemni izpiti za prvi razred srednjih šol dne 23. in 24. julija v novem uršul. gimnazijemskem poslopju v šubičevi ulici št. 1. Učenci naj se zbero ondi ob dva ob 8 in pri-nesejo potrebno orodje za pisanje in risanje, papir dobe v šoli. Izpiti bodo trajali ena dneva do 6 (18). Oni, ki se vozijo, bodo prej na vrsti, da se bodo lahko pravočasno vrnili. Kdor se ni postal ali oddal spričevala 4. razreda ljudske šole, ga mora prinesiti s seboj k izpitu. — Ravnateljstvo.

u— Sprejemni izpiti na I. drž. ženski realni gimnaziji v Ljubljani se bodo vršili v dneh 27. do 29. julija t. l. Vse pri-glasenke naj pridejo 27. t. m. do trideht na osen zjutraj na dvoristi Lichtenurnovega zavoda, kjer bodo izvedele podrobnosti spored izpita. Izpričevala o dovršenem čet-tem razredu ljudske šole je pa treba takoj poslati ali prinesiti v ravnateljstvo pisarno. K izpitu naj vzamejo učence s seboj li pisalno orodje, potrebni papir dobijo v šoli. — Ravnateljstvo.

u— Opozorjamo železniške upokojence, da se v zadevi izmenjave dosežanih železniških legitimacij za nove nemudoma zglašje pri šifri pristojnih postaj, kjer dobe tozadevna navodila. — Direkcija železnice Ljubljana.

u— Ljubiteljem glazbe. Še vedno imamo stalno na zalogi največje plošče, simfonije, opere: ELEKTROTON, prehod nebotičnika. Telefon 35.98.

u— Za onemogle in stare Ljubljance v mestnem zavetišču v Japljevi ulici je rodbina Kham podarila 200 lir namesto venca na krsto ge. Terezije Gjude. Mestno županstvo izreka dobrotnikom najtop-lejšo zahvalo tudi v imnu podpiranih. Po-častite rajne z dobrimi deli!

u— Nova žrtev Ljubljane. V ponedeljek je bilo ob vseh vodah polno kopal-cev, še posebno mnogo pa v kopalščih na Liriji in na Ljubljani. Tam je voda zahtevala tudi smrtno žrtev. 22letni sin železničarja iz Medvedove ulice v Šiški Ilija Ludovik se je s tovariši kopal, ne-nadno pa je izginil pod vodo. Tovariši mu niso mogli pomagati. Poklicani reševalci so šele včeraj zjutraj našli truplo, ki so ga po komisijskem ogledu prepeljali na Zale. S hudo prizadetimi starši in svoji iskreno sožaljujem.

u— Nesreče. Z zlomljeno levo nogo so pripeljali v bolnišnico 6letnega sina po-sestnika Silvestra Hladnika iz Rovt. Z le-stve je padel in se ranil na glavi 18letni pekovski vajence Srečko Kovačič iz Ljubljane. 41letna žena posestnika Cecilija Kav-čičeva z Vrhnike je padla in si zlomila levo nogo. V desnico se je vselkal 57letni uradnik Maks Pavliček iz Ljubljane. Levo nogo ima poškodovano 30letni delavec Jan-čez Bradac iz Stične. Z gugalnice je pad-la in si zlomila levico 9letna hčerka železničarja Ana Wimerjeva z Rakeka. Pri padcu s kolesca si je zlomil levico 11 let-nji sin čevljarja Jože Bitenc iz Ljubljane. Z vlamu se je ranila na desni nogi 34letna žena delavca Stefanija Kovačeva z Bre-zovice. Desno nogo si je zlomil 3letni si-

ček posetnice Gustav Urbanc iz Dobruj. Z voza je padla in se potolčila po glavi 5-letna hčerka židarskega mojstra Alendiča Zrimškova z Rudnika. Ponosrečenci se zdravijo na kirurškem oddelku ljubljanske splošne bolnišnice.

u— Vsa strokovna popravila gramofonov izvršuje najhitreje po zmernih cenah ELEKTROTON, prehod nebotičnika. Tele-fon 35-98.

u— Velike povečane fotografije po vsaki sliki izdeluje lično in solidno foto BEM, Ljubljana, Wolfova 6.

Z Gorenjskega

Korošce odlikovan z viteškim križcem. Pri kratkim je bil odlikovan z viteškim križcem železnega križa poveljnik tanka v oklopnem polku Hitlerjeve telesne stan-darte Franc Staudegger. Odlikovanec se je rodil leta 1923. Kot sin gostilničarja v Spodnjih Lihučah Alojzija Staudeggerja. Po višji šoli v Celovcu se je prostovoljno javil k vojakom. Staudegger je drugi odlikovanec z viteškim križcem v velikov-škem okraju.

Prvi dom za vajuence na Koroškem. V Velikovu bodo preuredili bivši finančni urad za vajeniški dom. Stroške za preureditev bo trpela občina. Vajeniški dom v Velikovu bo prva zgradba te vrste na Koroškem.

V Vodicah se je maja in junija rodil šest otrok. — Umrli so: Marija Rozmano-va in Marjana Knezova iz Vodic ter Ma-rija Kranjčeva iz Bukovce. — Poročili so se Mihael Špenko in Marjana Vrtačniko-va iz Bukovce, Jožef Knafeč in Frančiška Ercetova iz Vodic, Alojz Jeraj in Bri-gita Jančeva iz Vodic ter Franc Nastran in Marija Krizajeva iz Vodic.

V Trčiču so umrli: Matilda Ahačičeva, Marjana Pretnarjeva in Jožefina Derga-nova. — Poročili so se: Janez Kerč in Ivana Jagodičeva, Jožef Aljančič in An-tonija Šturmova ter Adolf Prešeren in Terezija Kromerjeva. — Rodilo se je šest otrok.

Pet let pravnih posvetovalnic na Koroškem. Dne 1. julija je minilo pet let, od-kar so začele poslovati na Koroškem pravne posvetovalnice. V tem času je ob-iskalo te ustanove 53.552 ljudi. Delavcem je bilo danih 83.966 pravnih pojasnil, rešenih pa je bilo 11.167 pravnih primerov.

Iz Srbije

Eveletnica »Donauzeitung«. Dne 15. t. m. je minilo dve leti, odkar je izšla prva številka »Donauzeitung« v Beogradu. Ju-bileja se spominja v beograjskem nemškem dnevniku Herman König in zaključuje svo-je poročilo: Kot naveden vojak stoji »Do-nauzeitung« že dve leti na jugovzhodni politični fronti, zavedajoč se svoje naloge, da je posredovalec za Reich in posredova-lec Reicha.

Obletnica beograjske frontne knjigarne. Dne 15. julija so v Beogradu imeli še eno obletnico: ustanovitve frontne knji-garne. V teku enega leta so v knjigarni prodali okoli 50.000 knjig. Dnevni promet znaša povprečno 150 knjig.

Orkan v Novem Sadu. Beograjski nem-ški dnevnik poroča da je v Novem Sadu in okolici divjal orkan, ki je izruval šte-vilna drevesa in trgale strehe s poslopji. Na mnogih ulicah je prišlo zaradi opu-ščenosti do prometnih nesreč. Niže ležeči mestni deli so bili dalj časa poplavljeni z vodo, ker se je istočasno utrgal nad me-stom oblak. Poškodovana je bila tudi elek-trična napeljava, tako da v nekaterih de-lih mesta niso imeli luči.

Maksimalni cenik

Maksimalni cenik štev. 9, ki velja po na-redbi Visokega komisarija za Ljubljansko pokrajino od 10. aprila t. l. naprej, določa za mestno občino ljubljansko naslednje ce-ne na drobno (z všeto trošarin):

1. Krub iz enotne moke v kosih do 400 g 2,30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2,20 2,30 lire, v kosih od 400 do 1.000 g 2,20 2,30 lire; testenine iz enotne moke 3,90 lire za kg; enotna pšenčna moka 2,70 lire; enotna koruzna moka 2,20 lire; riž navadni 2,70 lire; fižol 6 lir za kg.
2. Jedilno olje (olivno) 14,70 lire za liter; surovo maslo 28,40 lire za kg; slanina so-jena 19 lir za kg; mast 17 lir za kg.
3. Kis, 4% vinski 6,35 lire za liter.
4. Mleko 2,50 lire za liter; kondenzirano mleko v dozah po 880 g 15,90 lire za dozo, v dozah po 385 g 7,55 lire za dozo.
5. Sladkor: sladkorna sipa 8,25 lire za kg, v kockah 8,35 lire.
6. Mehka drva, razžagana, franko skladišče trgovca v Ljubljani 33,60 lire za sto; mehki roblanci (žamjanje), približno 1 m dolgi, franko mestno skladišče 40 lir za sto; trda razžagana drva 40 lir za sto; enotno mlo, ki vsebuje 23—27% kizne, 4,10 lire za kg.

